

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 12. 5. 2014
č.j.UKZUZ 035745/2014

Zpráva č. 7 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 5.5. - 11.5. 2014

1. Počasí

Zpočátku sledovaného období převládalo počasí s jasnou až polojasnou oblohou, přičemž ranní teploty lokálně klesaly těsně pod bod mrazu, na některých místech se vyskytly přízemní mrazíky, denní teploty pouze kolem 15 °C. Ráno se vyskytovaly ojediněle mlhy. Postupně se oteplilo až na teploty přes den okolo 20 °C. Noční teploty 10-15 °C. Úhrn srážek za období byl rozdílný, v rozmezí 5 až 25 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Dešťové srážky spolu s mírným ochlazením přispěly ke zlepšení vegetace všech plodin. Vzcházení porostů slunečnice a kukuřice je vyrovnané. Porosty řepky byly ošetřeny proti blýskáčkům a šešulovým škůdcům. Provádějí se kultivační práce v porostech brambor. Pokračuje výsadba rychlených sazenic zeleniny. Ve vinicích a sadech se provádí vyžínání travních pásů a herbicidní ošetření. V jádrovínách probíhá v pravidelných sledech preventivní ošetření proti houbovým chorobám.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 37 – 59 BBCH)

Růstová fáze: objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý až konec metání: klas (lata) je celý viditelný

Na okrese Blansko (Lysice, 6.5.) zaznamenán ojedinělý střední výskyt **pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)**.

První výskyt pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listu F-1 byl zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 5.5.). Lokálně střední výskyt na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Týnec, 9.5.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s výskytem pyknid na listové čepeli. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Ošetřují se porosty při napadení vyšším než 12% rostlin. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Při časném infekčním tlaku se doporučuje ošetření již od fáze BBCH 32. Jinak se fungicidní ošetření provádí při ohrožení od fáze BBCH 37(objevení se posledního

listu) až do fáze BBCH 51 (počátek metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na listech F-1 byl zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 5.5.). Lokálně střední výskyt na listech a stéblech byl pozorován na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 6.5.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Ošetření se provádí při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při výskytu 70 % odnoží s výskytem padlí na některém z horních třech listů. Výjimečně již od BBCH 30 (počátek sloupkování), obvykle od BBCH 37 (objevení se posledního listu) do BBCH 59 (konec metání).

První výskyt larev **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 5.5.).

První výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, 5.5.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 7.5.). První výskyt larev sledován na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 9.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

PŠENICE JARNÍ (RF 23- 30 BBCH)

Růstová fáze: třetí odnož viditelná až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm.

První výskyt okřídlených samiček **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Hrušky, 9.5.).

První výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Hrušky, 9.5.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 39-59 BBCH)

Růstová fáze: fáze jazýčku (liguly): jazýček praporcového listu již viditelný, praporcový list plně rozvinutý až konec metání: klas (lata) je celý viditelný

První výskyt **polehnutí porostu** (po dešťových srážkách) byl zaznamenán na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 9.5.).

První výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na praporcových listech byl zjištěn v okrese Zlín (Dolní Ves, 5.5.).

První výskyt imag **třásnokřídlých (*Thysanoptera spp.*)** na listech byl zaznamenán na okrese Blansko (Karolín, 6.5.).

První výskyt okřídlených samiček **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 9.5.).

Lokálně střední výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 6.5.).
Pozorování a ochrana viz. pšenice ozimá

JEČMEN JARNÍ (RF 30-31 BBCH)

Růstová fáze: začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až objevení 1. kolénka

Lokálně střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech a stéblech byl pozorován na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 6.5.).

První a zároveň střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl zjištěn na okrese Blansko (Černá Hora, 6.5.).

První výskyt imag **dřepčika obilního (*Phyllotreta vittula*)** na listech byl zaznamenán na okrese Blansko (Černá Hora, 6.5.).

První výskyt imag **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** na listech byl pozorován

První výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, 5.5.), Uherské Hradiště (Polešovice, 7.5.). První výskyt vajíček pozorován na okrese Břeclav (Lednice, 5.5.).
Pozorování a ochrana viz. pšenice ozimá

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 34-51 BBCH)

Růstová fáze: 4. Internodium viditelné až první květní pupeny viditelné mimo listy

První výskyt **plísně hrachu (*Peronospora pisi*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 7.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65 - 69 BBCH)

Růstová fáze: plný květ: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají až konec květu

První výskyt larev **bejломorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** v šešulích byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 7.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Lokálně střední výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** na květenstvích byl pozorován na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 9.5., Týnec, 9.5.).

Výskyt brouků v květenstvích se sleduje 1x týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky (cca 10 % kvetoucích rostlin v porostu). Sleduje se 50 rostlin, vrcholových květenství.

Práh škodlivosti je 1 brouk/jednu rostlinu (poupata uzavřená, BBCH 51); 3 brouci/jednu rostlinu (krátce před květem, BBCH 55-57).

Chemická ochrana se doporučuje provádět při překročení prahu škodlivosti v období od prvního výskytu zelených pupat do počátku květu.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 21-35 BBCH)

Růstová fáze: vývoj dalších listů až plný prodlužovací růst (cca 25 cm)

Mrazové poškození natě bramboru bylo zjištěno v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, Nedakonice, 7.5.).

První výskyt imag **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Fryšták, 5.5.). První výskyt vajíček na spodních stranách listů byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 5.5., Lednice, 7.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

KRMNÁ ŘEPA (RF 15-19 BBCH)

Růstová fáze: 5. listů vyvinuto až 9 a více listů viditelných

První výskyt imag **dřepčika polního (*Phyllotreta undulata*)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 6.5.).

ŘEPA OBECNÁ CUKROVKA (RF 14-16 BBCH)

Růstová fáze: 4 listy vyvinuté až 6 listů vyvinutých

První výskyt imag **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Lednice, 6.5.).

JETELOVINY

VOJTĚŠKA (RF 27 BBCH)

Růstová fáze: ukončení prodlužovacího růstu a počátek tvorby pupat (začátek butonizace)

První výskyt **plísně vojtěšky (*Peronospora trifoliorum*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 5.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 65-72 BBCH)

Růstová fáze: plný květ: nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku až velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu)

Na lokalitě v k.ú. Lysice (30.4.), kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)**, bylo zjištěno uvolnění askospor.

Ochrana je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní

růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně. Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Lokálně střední výskyt padlí jableň (Podospaera leucotricha) na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Týnec, 6.5.).

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění napadení v době květu a těsně po odkvětu více jak 2% květních a listových růžic. Preventivní chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července. K oddálení vzniku rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pokles náletu obaleče jablečného (Cydia pomonella) ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice). Vrchol letu byl na této lokalitě zaznamenán 2.5. První výskyt imag ve feromonových lapačích byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 1.5.), Zlín (Žlutava, 1.5.), Vsetín (Janišov, 5.5.).

První výskyt imag obaleče jabloňového (Hedya nubiferana) ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 1.5.), Blansko (Lysice, 5.5.).

První výskyt imag obaleče východního (Cydia molesta) ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 1.5.).

Lokálně silný výskyt larev květopase jabloňového (Anthonomus pomorum) v tzv. „zapečených květech“ byl zaznamenán na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 5.5.).

První výskyt imag štítenky zhoubné (Quadraspidiotus perniciosus) ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 5.5.).

HRUŠEŇ (RF 71-72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu až velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu)

Na okrese Blansko (Lysice, 5.5.) byly zjištěny první nymfy mery hrušňové (Cacopsylla pyricola).

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 65-72 BBCH)

Růstová fáze: plný květ, nejméně 50 % květů otevřeno, opad prvních korunních plátků až velikost plodu do 20 mm

První výskyt imag obaleče švestkového (Cydia funebrana) ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Vsetín (Janišov, 5.5.), Zlín (Žlutava, 5.5.). První vrchol letu byl vyhodnocen na okrese Břeclav (Němčičky, 1.5.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samic do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

První výskyt imag obaleče slivoňového (*Grapholita lobarzewskii*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 8.5.).

První výskyt imag obaleče trnkového (*Grapholita janthiana*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 8.5.).

První výskyt imag štítenky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 5.5.).

TŘEŠEŇ (RF 71 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm

První výskyt imag listohloda ovocného (*Phyllobius pyri*) byl zjištěn na okrese Břeclav (Tvrdonice, 6.5.).

Drobné ovoce

RYBÍZ ČERVENÝ (RF 75-78 BBCH)

Růstová fáze: plody do velikosti 50 až 80%

První výskyt mšice rybízové (*Cryptomyzus ribis*) na spodní straně listů byl zjištěn na okrese Blansko (Lysice, 6.5.).

Skořápkaté ovoce

OŘEŠÁK

První výskyt hálek vlivníka ořešákového (*Aceria erineus*) na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 7.5.), Blansko (Lysice, 5.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 13-55 BBCH)

Růstová fáze: 3 listy rozvinuty zřetelně viditelné zelené špičky letorostů až květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloučeny

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor a možnost primárních infekcí ($SET_{8,0} = 170 DS$) byla splněna v jihomoravské oblasti 30.4. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může tedy dojít k prvním primárním infekcím. Tam, kde jsou splněny podmínky pro primární infekce, je vhodné na rizikových lokalitách zahájit sledování prvních výskytů choroby (inkubační doba při teplotě 14 °C: 10 dnů, při teplotě 18 °C: 6 dnů). K významnějšímu šíření choroby dochází zpravidla po 2–3x opakovaném splnění podmínek primární infekce. Zahájení ošetřování by mělo být usměrněno podle některé z metod krátkodobé prognózy (Galati Vitis, SHMÚ Bratislava), s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro primární infekce, případně při zjištění prvních primárních výskytů choroby.

Padlí révy (*Uncinula necator*)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30 °C po dobu nejméně 6 hodin). Dle prognózy Galati Vitis byly na některých lokalitách jihomoravské oblasti podmínky splněny a tam je potřeba výsadby preventivně ošetřit.

Vrcholy letu 1. generace **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** byly zaznamenány v období 27.4 až 29.4. Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Světelný lapač

První výskyt imag **múry kapustové (*Lacanobia oleracea*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 5.5).

První výskyt imaga **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 5.5).

První výskyt imaga **osenice polní (*Agrotis segetum*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 6.5).

Za OBO Brno zpracovala Ing. Veronika Jančíková a Ing. Eliška Kopřivová